

JARMILA BEDNAŘÍKOVÁ,
ILLUSTRIS FEMINA BONA, DICENDI PERITA

Antická, původně snad Catonem Starším zformulovaná a Senekou tradovaná zásada „vir bonus, dicendi peritus“ nám sděluje, že intelektuál nemá být jen dobrým profesionálem ve svém oboru, ale i mravně pevným a dobrým člověkem. Neměla by platit jen pro řečníctví, které v dnešní době stále silnějších a navzájem se překřikujících elektronických médií hraje zlomek své úlohy, jakou zastávalo v klasické antice, ale třeba i pro akademickou práci, jež si, zaplať Pán Bůh, aspoň zlomek své vážnosti snad ještě zachovala. Připomíná nám akademikům, že máme být nejen spolehlivými specialisty, ale i vlídnými, otevřenými lidmi, kteří druhé – včetně tzv. laiků – provázejí na cestě poznání, inteligentními a svobodnými občany, kteří se nemají opevňovat jen v knihovnách, ale vyjít i ven do veřejného prostoru, angažovat se v něm a usilovat o jeho kultivaci. Když jsme se s kolegy na sklonku osmdesátých let coby ještě studentici více než zelení poprvé setkali s Jarmilou Bednaříkovou v jednom výběrovém semináři, podvědomě jsme velmi brzy začali tušit, že tato tichá, skromná a milá žena právě takovým člověkem je. Člověkem, který na rozdíl od tolika lidí, žel i akademiků, žije myšlenkami, usilováním o poznání, empatií ke světu a druhým lidem, nikoliv vlastním egem. I bez ostrých loktů je nepřehlédnutelnou renesanční osobností. A ti z nás, kdo měli to štěstí, že ji od té doby mohou poznávat i jako kolegové, spoluautoři a vyučující na společných seminářích, si o všech těchto jejích dobrých vlastnostech mohou den za dnem dělat obrázek stále přesvědčivější.

V případě jubileí slavených dámami bonton káže nezmiňovat věk. U kolegyně Jarmily bychom tuto zásadu mohli bez uzardění porušit. Její výročí je sice už natolik ctihodné, že si zasluhuje sborník, který právě držíte v ruce, avšak v naší stále mládnoucí době určitě ne tak vysoké, aby bylo důvodem k velevázným panegyrikům, které živého člověka proměňují v klasickou bustu. Nicméně na svůj dosavadní věk toho Jarmila stihla za dva životy. Nejen obvyklé akademické grady před jménem a za jménem, ale především to, co je za nimi – spoustu práce organizační, pedagogické, badatelské.

Bezpočet publikací odborných i popularizačních, především z oblíbených oblastí jejího zájmu – pozdní antika, stěhování národů, christianizace barbarů, římské právo, germánské zákoníky, etické hodnoty starověkých kultur, Arabové v antice, sakrální království. Za všechny připomeňme jen *Stěhování národů* (2003, celkem už tři vydání), *Stěhování národů a Východ Evropy* (2006 – společně se Zdeňkem Měřinským a Alešem Homolou, celkem už dvě vydání) a *Frankové a Evropa* (2009), které se dočkaly nejen značného čtenářského ohlasu, ale i několika akademických i nakladatelských cen (Cena rektora MU za rok 2006, Cena vydavatelství Vyšehrad za rok 2003). Poslední autorčinou novinkou z její už zavedené „vyšehradské“ řady, je kniha *Attila. Hunové, Řím a Evropa* (2012). Cenným vkladem veškerého Jarmilina psaní je vzácná schopnost i vysoce odbornou tematiku přístupnou a čtivou formou podat vzdělanému laickému čtenáři se zájmem o dané téma. Namísto spíše suchopárného středoevropského stylu založeného na německé tradici mají její knihy blíže k anglosaskému způsobu psaní, v němž se maximální odbornost snoubí s kultivovaným esejistickým stylem. Jarmila Bednaříková navíc ve svém stylu psaní nezapře, že vedle odborných knih je i autorkou učebnice, knížky pohádek, povídkových sborů, novely a historického románu. Její texty se čtou se zatajeným dechem jako zdařilá detektivka, neboť autorka ví, že historie je především silný příběh, nikoliv postmoderní tlachání a těkání.

Jako jedna z našich bezesporu nejvýznamnějších specialistek na dějiny starověku se stala matkou zakladatelkou jediného samostatného studijního oboru dějiny starověku (včetně doktorského studia) v ČR. To, co jsme tiše mohli závidět velkým rakouským, německým i britským univerzitám, se tak díky její neúnavné pílí a cílevědomosti a obětavé pomoci jejích kolegyně z Ústavu klasických studií stalo realitou i na brněnské univerzitě. A třebaže dějiny starověku dnes určitě nepatří k nejsnáze směnitelnému zboží na trhu práce, na nedostatek studentů si rozhodně stěžovat nemůže. Zřejmě (naštětí) i dnešní studenti umějí přečíst lidi stejně tak, jak se to snad dařilo nám ...

Jarmila je totiž člověk, který má vzácný dar spojovat protiklady a překonávat bariéry – mezi obory, lidmi, světy. Působí ve velkém městě a přitom je doma ve svém rodném Kyjově, jemuž zachovala lásku a věrnost hodnou patriota v nejlepším smyslu tohoto slova. A dokazuje tak, že být svázan s malým městem vůbec nemusí znamenat maloměstské obzory. Vystudovala tři různé obory – latinskou filologii, historii, archeologii – a ve své vědecké práci a knihách dovede využívat a propojovat poznatky ze všech tří způsobem vytvářejícím živý a barvitý obraz minulosti. Stejně tak dovede jejich specializované poznatky vděčně tlumočit ve zcela jiném kontextu

v oblíbených seminářích na Fakultě sociálních studií MU. Ve své literární činnosti je doma ve všech žánrech – od přísně exaktní odborné studie a vědecké monografie přes popularizační články až po pohádky, povídky i román. Především však díky svému laskavému nadhledu dovede bourat předsudky, schémata a stereotypy – a to nejen ve vztahu k historii, nýbrž i současnosti, ve vztazích mezi lidmi a jejich odlišným viděním světa.

Jedinou oblastí jejího zájmu, kde to Jarmila „nedotáhla daleko“, je politika. Nikoliv však pro neschopnost, ale pro svou slušnost, zásadovost a dnes opět stále vzácnější kuráž jít proti proudu. Ale i tak dokázala po dvě volební období být prospěšná svému městu v rámci kyjovského zastupitelstva a stejně tak rozvážně kormidlovat Akademický senát FF MU v dobách pro fakultu nelehkých. Nemluvě o neúnavné redakční práci, přednáškové a spolkové činnosti a bezpočtu dalších kulturních a občanských aktivit pořádaných městem, knihovnami, muzei, školami, nakladatelstvími a církví.

Na tomto místě kolegyni Jarmile přejme, ať jí ani nadále neopouštějí ony vskutku božské dary, jako jsou smysl pro humor, tvořivost a imaginace, které jí byly dány v míře vrchovaté, a ať stále i v jejím případě platí, že duch vane, kam chce. Nám všem pak přejme její neutuchající přátelství, kolegiální a co nejvíce společných setkání a darů jejího tvůrčího ducha v podobě mluvené i psané.

Lubor Kysučan

